

ლადო პაპავა:

“კარგია, ხელისუფლება საელჩოებს რომ აკრიტიკებს”

გაზეთი “ახალი თაობა” – 14-15 აპრილი, № 89, 2012

არაერთი პოლიტიკოსი ოპოზიციური ფლანგიდან აცხადებს, რომ სააკაშვილი კარგი გაგებით “პოლიტიკური ცხოველია”, მას კარგი პოლიტიკური ალღო აქვს. შესაბამისად, ბევრისთვის გამოუცნობია ის როდის, რა ნაბიჯს გადადგამს. ზოგიერთი არ გამორიცხავს, რომ სააკაშვილი გაერიდოს ასე ვთქვათ, ბოლო მემენტში პოლიტიკურ პროცესს, ე.წ. ტაიმ-აუტი აიღოს და დროებით რომელიმე საერთაშორისო ორგანიზაციაში იმუშაოს. ეს კი მას შანსს მისცემს რამდენიმე წლის შემდეგ კვლავ სცადოს საქართველოს ხელისუფლებაში მოსვლა.

პროფესორი ლადო პაპავა პრაქტიკულად გამორიცხავს, რომ სააკაშვილმა ეს გზა, ანუ “ვაცლავ ჰაველის გზა” გაიაროს.

– ეს სცენარი აბსოლუტურად გამორიცხებულია, რადგან სააკაშვილისთვის სხვა ადგილი, გარდა ქვეყნის ლიდერობისა, არ არსებობს. მან თვითონ ჩაიყენა თავი ამ მდგომარეობაში. რა აკეთოს ამ ტაიმ-აუტის განმავლობაში? საერთაშორისო ორგანიზაციები არ წაიყვანენ სააკაშვილს ბევრი მიზეზის გამო. თუნდაც 2008 წლის აგვისტოს გამო, როცა კინაღამ მესამე მსოფლიო ომის წინაშე დაგვაყენა. და კიდევ: ყველა სერიოზულ საერთაშორისო ორგანიზაციაში რუსეთია. რუსეთი კი მას ყოველთვის დაბლოკავს, – აცხადებს ლადო პაპავა. მისი თქმით, „რუსეთი ყველანაირად ცდილობს სააკაშვილს დაეხმაროს შემოდგომაზე არჩევნებში გამარჯვებაში. მხოლოდ ამით შეიძლება აიხსნას შემოდგომაზე დანიშნული რუსული სამხედრო წვრთნები სამხრეთ კავკასიაში. 2008 წელს ხომ სამხედრო წვრთნებს ომი მოჰყვა. ახლაც ატარებს წვრთნებს შემოდგომაზე, როცა ჩვენთან საპარლამენტო არჩევნებია, რათა შექმნას ომის დაწყების შიში და ამით სააკაშვილს ხელ-ფეხი გაუხსნას ნაციონალიზმის გაძლიერებისათვის, რაც მას როგორც მოქმედ პრეზიდენტს შესაძლო ომის მოლოდინში აძლიერებს“.

– არანაირი ომი არ იქნება რუსეთთან. უბარლოდ, სააკაშვილს ექნება არგუმენტები, რომ მტერია კარს მომდგარი. ამით მოსკოვი ეხმარება სააკაშვილს,

რომ გაიმარჯვოს არჩევნებში. ვფიქრობ, იარაღის ჟღარუნ იქნება. სააკაშვილი იტყვის, მოდით ერთად დავდგეთ, როცა ქვეყანას უჭირს. შეიძლება ერთი-ორი გაისროლოს კიდევ რუსეთმა, რათა სააკაშვილმა საგანგებო მდგომარეობა შემოიღოს, – აღნიშნავს პროფესორი ლადო პაპავა.

გთავაზობთ ინტერვიუს პროფესორ ლადო პაპავასთან.

– ბატონო ლადო, ობამა-საკაშვილის შეხვედრის შემდეგ ელოდით თუ არა პროცესების ასეთ განვითარებას და კვლავ ინარჩუნებს თუ არა სააკაშვილი ობამას ადმინისტრაციის მხარდაჭერას?

– ასე ვიტყვოდი, ვითარება შეცვლილია, მაგრამ არა – დიამეტრალურად. სააკაშვილს დღესაც აქვს დასავლეთის მხარდაჭერა. თუმცა უფრო მეტად გამოიკვეთა კრიტიკული შეფასებები. თუნდაც ის, რომ ჰილარი კლინტონი თითქოს აპრილში უნდა ჩამოსულიყო და დღესაც არ არის ცნობილი, როდის ჩამოვა. დარწმუნებული ვარ, კლინტონი ჩამოვა, თუმცა არის რაღაც პროცესები, რომელზეც ამერიკა უფრო მკაფიოდ უნდა ჩამოყალიბდეს საქართველოსთან მიმართებაში. ბოლო დროს საკმაოდ კრიტიკული გამოსვლების აქვს ამერიკის ელჩს, რასაც საქართველოს ხელისუფლება თითქოს იგნორირებას უკეთებს. ეს კი მისთვისვე უარესია. შეხედეთ, რა ხდება: ამერიკა საქართველოში უშეგებს ახალ ელჩს. ჯონ ბასი გამოირჩეოდა კრიტიკული განცხადებებით, მისი შემცველი ჯერ არ ჩამოსულა და ის უკვე აკეთებს კრიტიკულ შეფასებებს. ასე, რომ გარკვეულწილად არის საკმაოდ კრიტიკული შეფასებები, თუმცა ვერ ვიტყვით, რომ სიტუაცია სააკაშვილთან მიმართებაში დიამეტრულად შეიცვალა. ჯერჯერობით სააკაშვილი და მისი რეჟიმი ინარჩუნებენ დასავლეთის მხარდაჭერას. დასავლეთი აძლევს შანსს სააკაშვილს, რომ ისტორიაში შევიდეს, როგორც დიდი დემოკრატი. ისინი არ აპირებენ გადახედონ იმ ზღაპარს, რომ სააკაშვილი არის დემოკრატი, თუ სააკაშვილი არ გახდება პრემიერ-მინისტრი. პირიქით, ისინი გააძლიერებენ მითს სააკაშვილის დემოკრატიულობის შესახებ და ამით მას აძლევენ შანსს, რომ სააკაშვილი იყოს მეორე ვაცლავ ჰაველი და ისტორიაშიც ასე შევიდეს.

– ანუ ამერიკელები კვლავ თვალს დასუჭავენ სააკაშვილის არადემოკრატიულ მმართველობაზე?

– დასუჭავენ თვალს, თუ სააკაშვილი არ შეეცდება, რომ დარჩეს ხელისუფლებაში. თუმცა, რადგან უკვე გაჩნდა შეფასებები სიტყვის თავისუფლებაზე, სასამართლოს არარსებობაზე, მედიის თავისუფლებაზე, ეს

ნიშნავს იმას, რომ დასავლეთის მხრიდან გარკვეული “ბწკენები” უკვე გამოიკვეთა. თუ სააკაშვილი შეეცდება, რომ დარჩეს ხელისუფლებაში, მაშინ მას ნილაბი მოესხნება და ის ისტორიაში შევა, როგორც გამოკვეთილი ავტორიტარი მმართველი. ამ ყველაფერს კიდევ ერთი მომენტი აძლიერებს. ამერიკელებზე ძალიან დიდ გავლენას ახდენს ლობისტური კომპანიები. ბოლო დრომდე, სანამ ივანიშვილი მოვიდოდა პოლიტიკაში, სააკაშვილს კონკურენტი არ ჰყავდა. ის ბიუჯეტის თანხებს იყენებდა პიარისათვის და უცხოეთში გამოქვეყნებულ სტატიებში ისე იყო წარმოჩენილი, თითქოს ის მართლაც არის დემოკრატიის ფლაგმანი პოსტსაბჭოთა სივრცეში. მაგრამ სხვა ოპოზიციურ პარტიებს არ ჰქონდათ შესაბამისი თანხები, რომ დაექირავებინათ ლობისტური კომპანიები და ემხილებინათ სააკაშვილი და მისი რეჟიმი იმ შეცდომებში და გადაცდომებში, რაც წლების განმავლობაში დაგროვდა. ივანიშვილის პოლიტიკაში მოსვლით ამის რესურსი გაჩნდა. ამან შესაძლებლობა მისცა დასავლეთს დაინახოს ის უარყოფითი მხარეებიც, რაც არის დამახასიათებელი სააკაშვილის რეჟიმისათვის.

– თქვენ ამბობთ ამერიკა გააღმერთებსო. ამას გააკეთებს 7 ნოემბრის, 26 მაისის, აგვისტოს ომისა და სხვა უმძიმესი ფაქტების მიუხედავად?

– რა თქმა უნდა, ეს უკვე რამდენი ხანია აპატია, მაგრამ აუცილებლად გაუხსენებს თუ სააკაშვილი პრემიერ-მინისტრის სავარძელში გადაინაცვლებს.

– კი, აპატია, მაგრამ ამან ქვეყანაში ანტიამერიკული განწყობები გაზარდა.

– კი, გეთანხმებით. მსოფლიოში ძნელად მოსაძებნია ქვეყანა, სადაც ანტიამერიკული განწყობები არ არის. სხვათაშორის საქართველოს “დათუური სამსახური” გაუწია ბუშის ჩამოსცვლამ. ამის შემდეგ სააკაშვილმა ირწმუნა, რომ მას ყველაფრის გაკეთება შეუძლია, დასავლეთი ყველაფერს აპატიებს, და ეს ასეც მოხდა.

– თქვენი საუბრიდან გამოდის, რადგან ნაცმოძრაობის ელიტა ქილიკით აკეთებს კომენტარებს ბასის განცხადებებზე, უნდა ვიფიქროთ, რომ სააკაშვილი არა ჰაველის გზას, არამედ რეჟიმის გამყარების გზას ირჩევს?

– რა თქმა უნდა, სააკაშვილს ეს მეორე გზა ურჩევნია, მაგრამ ერთი რამ უნდა გვხასოვდეს, რომ, ღვთის მადლით, ჩვენ არ გვაქვს იმდენი ნავთობი, გაზი და ოქრო, რომ მან ეს მოახერხოს. ამიტომ ის ვერ იქნება ისეთი მმართველი, როგორც არის უზბეკეთში, ყაზახეთში ან აზერბაიჯანში. მის რესურსი საქართველოს არა აქვს. საქართველოს სჭირდება დასავლეთის დახმარება. სააკაშვილის მიდრეკილება დიქტატურისაკენ ყოველთვის იყო გამოკვეთილი.

– ეს ცნობილია, თუმცა დღეს სხვა პოლიტიკური კალენდარია...

– მიუხედავად ამისა, სააკაშვილის პარტიის მეტნაკლებად ცნობილი ფიგურები აკრიტიკებენ ჯონ ბასს. თვითონ სააკაშვილი და საგარეო საქმეთა მინისტრი ვაშაძე აკრიტიკებენ საელჩოებს. ეს კარგი საფუძველია იმისთვის, რომ საქართველოში ვითარება შეიცვალოს. მე პირადად ძალიანაც მომწონს, რომ აკრიტიკებენ იმიტომ, რომ ისინი ამით იმ ტოტს სჭრიან, რომელზეც ზიან. როგორც იქნა საქართველოში გველირსა ისეთი ელჩი, რომელსაც ჭკუა მოეკითხება, თორემ საქართველოში ამერიკიდან გვყავდა ისეთი ელჩი, რომელიც იყო აბსოლუტური გაუგებრობა. ვგულისმობ ელჩ მაილსს, რომელიც ამერიკის სახელმწიფო დეპარტამენტში ვარდების რევოლუციის წინ სწერდა ასეთ წერილებს: საქართველოს მომავალი პრეზიდენტი დიდი ალბათობით შალვა ნათელაშვილი იქნებაო. მაშასადამე, ამერიკის მაშინდელმა ელჩმა საერთოდ ვერ იგრძნო, რა მწიფდებოდა ქვეყანაში “რევოლუციის” სახით.

– **სხვათაშორის იმ პერიოდში ნათელაშვილს საკმაოდ სოლიდური რეიტინგი ჰქონდა.**

– კი, მაგრამ ელჩმა რეალური სიტუაცია ვერ იგრძნო. მოდით, დიად ვთქვათ: შალვა ნათელაშვილი ურეიტინგო არასოდეს ყოფილა და ახლაც არ არის. მაგრამ როცა დიპლომატი ხარ, კონკრეტულ ქვეყანაში რამდენიმე წელი მუშაობ და იმას ვერ ხვდები, რა შეიძლება მოხდეს და რაზე ხარჯავს ფულს სოროსი, მაშინ უვარგისი დიპლომატი ყოფილხარ! ამის შემდეგ ამერიკიდან ჩვენ გვყავდა ელჩი ტეფტი. აბა, გაიხსენეთ მისი რომელიმე საყურადღებო განცხადება. მე ასეთი არ მახსენდება. ძლივს ველირსეთ ამერიკიდან სერიოზულ წარმომადგენელს ჯონ ბასს. ის ყოველთვის მკაცრი არ არის, ცდილობს ბალანსი დაიცვას. თუ ნაციონალურ მოძრაობაში ვერ ხვდებიან, რომ ამერიკის ელჩს ასე არ უნდა ელაპარაკონ, მით უარესი მათთვის...

– **როგორ ფიქრობთ, რატომ გადაწყვიტა სააკაშვილმა ივანიშვილის პოლიტიკური ინტერესების დაკმაყოფილება საკონსტიტუციო ცვლილებებით მოეგარებინა და რატომ თარგამაძის ქრისტიან-დემოკრატების ხელით?**

– ქრისტიან-დემოკრატებმა თავისი სახე მაშინ აჩვენეს, როდესაც 2008 წელს პარლამენტში ოპოზიციის შესვლა-არშესვლის საკითხი წყდებოდა. სამწუხაროდ, თარგამაძესთან ერთად სხვა პოლიტიკური ძალებიც შევიდნენ პარლამენტში, მათ შორის ლეიბორისტებიც, რომლებიც დეპუტატების ხელფასს იღებენ, მაგრამ პარლამენტში არ დადიან. მე გამიხარდებოდა ლეიბორისტები პარლამენტის სხდომებს რომ ესწრებოდნენ და თავისი მჭევრმეტყველი და დამამახსოვრებელი გამოსვლებით პარლამენტის ტრიბუნიდან, და არა ქუჩიდან, აკრიტიკებდნენ

ნაციონალებს. რაც შეეხება ქრისტიან-დემოკრატებს ითქვა, რომ ეს არის სააკაშიელის მიერ შექმნილი მართული ოპოზიცია. ასეთი აღქმა აქვს დღეს ქრისტიან-დემოკრატებს საზოგადოებაში. ზუსტად ამ გზას დაადგინენ „ახლებიც“. რაც შეეხება ივანიშვილის საკითხს, მე თავიდანვე წინააღმდეგი ვიყავი, რომ ბატონ ბიძინას უარი ეთქვა საფრანგეთის მოქალაქეობაზე. ინტუიციით ვგრძნობდი, რომ სადღაც ეს მაინც დასჭირდებოდა. რუსეთის მოქალაქეობა უნდა დაეთმო, მაგრამ არა – საფრანგეთის! რა თქმა უნდა, ის, რასაც ქრისტიან-დემოკრატების პროექტი ითვალისწინებს, არის ნონსენსი, რომ უცხო ქვეყნის მოქალაქეს, რომელიც არ არის საქართველოს მოქალაქე, შეეძლოს გახდეს პარლამენტის თავმჯდომარე, პრემიერის პოსტი დაიკავოს და ა.შ. როგორ მოქალაქეობა არ შეიძლება და ეს ყველაფერი შეიძლება? თუ ის მოქალაქე არ არის, მერე რა ვაღიარებულებები უნდა წაუყენო? დაგუშვათ, ჩაიდინა ქვეყნის დაღატი. თუ ის საქართველოს მოქალაქე არ არის, ვის უღალატა? ვისი მოქალაქეც არის, იმ ქვეყნისთვის შეიძლება არც უღალატია. თან ისმის კითხვა: ევროკავშირის მოქალაქე შეიძლება გახდეს იგივე პრემიერ-მინისტრი, მაგრამ ისრაელის, ან აშშ-ის მოქალაქე რატომ არ შეიძლება? რატომ ასეთი დისკრიმინაცია? გასაგებია, რომ ეს მხოლოდ იმიტომ კეთდება, რომ სააკაშიელის რეჟიმმა ერთხელ უკვე აღიარა თავისი შეცდომა ბიძინა ივანიშვილის მეუღლესთან დაკავშირებით, რომელსაც მოქალაქეობა აღუდგინეს, და არ უნდათ მეორედაც აღიარონ შეცდომა, მიუხედავად იმისა, რომ დასავლეთიდან ზეწოლა ძალიან დიდია. ამიტომ ნაციონალებმაც მოიფიქრეს ასეთი სქემა: არ აღიარონ თავისი შეცდომა და მეორეს მხრივ, ასეთი ნონსენსით აძლევენ ივანიშვილს არჩევნებში მონაწილეობის საშუალებას, თანაც ამ ნონსენსის ინიციატორია არა ნაცმოძრაობა, არამედ “ოპოზიციური” ქრისტიან-დემოკრატები. რაღაც რომ მოხდეს, ხელისუფლება იტყვის: ჩვენ არ გვინდოდა, მაგრამ დემოკრატიულობის ნიშნად “ოპოზიციის” ინიციატივა გავითვალისწინეთო. თუ ეს ასე დაკანონდა, მართალია კონსტიტუციურად ეს არასწორია, თუმცა დღეს ეს სულაც არ არის ცუდი არც ივანიშვილისთვის და არც საქართველოსთვის.

– რატომ არ არის ივანიშვილისთვის ცუდი? თავად ივანიშვილი ამბობს, რომ მისთვის მსგავსი საკონსტიტუციო ნორმა მიუღებელია.

– იმიტომ, რომ პრაქტიკულად გამოვიდა, რომ ერთი კაცისთვის იცვლება კონსტიტუცია. ის, რომ ივანიშვილი ნატურალიზაციის გზით გამხდარიყო საქართველოს მოქალაქე, მაშინ ის იქნებოდა ერთ-ერთი ათასობით ადამიანთა შორის, ვინც ამ გზით გახდა საქართველოს მოქალაქე. ახლა კი გამოდის, რომ ის არის ერთადერთი, ვისთვისაც იცვლება კონსტიტუცია. ეს არის სერიოზული

პოლიტიკური გამარჯვება. თანაც საფრანგეთის მოქალაქეობა მისთვის არის დაცვის სერიოზული გარანტია. ივანიშვილზე ყველანაირ შეტევას ვერ განახორციელებენ იმიტომ, რომ მის უკან ევროკავშირის საკმაოდ სერიოზული ქვეყანა დგას. ვფიქრობ, ივანიშვილსითვისაც და ქვეყნისთვისაც ეს ცვლილება დღევანდელ ვითარებაში ტაქტიკური მოსაზრებებით უკეთესია, თუმცა, თუ „ქართული ოცნება“ უმრავლესობით მოვა პარლამენტში, რაც ბევრი ქართველის მართლაც ოცნებაა, ივანიშვილის კოალიციას ხელახლა ექნება დასაწერი კონსტიტუცია და იქ გასწორდება ეს შეცდომა უცხო ქვეყნის მოქალაქის არჩევნებში მონაწილეობის შესახებ. ნუ დაგვაფიქვდება, რომ სახელმწიფო გვაქვს თავიდან ასაწყობი და ახალი კონსტიტუციის დაწერა გარდუვალია!

შორენა კოწოწაშვილი